

Rzeszowski tom *Strącony z rodzinnego gniazda wprost w kpiel epoki...* pod redakcją Alicji Jakubowskiej-Ożóg i Jana Wolskiego gromadzi cenne poznawczo i interpretacyjnie studia oraz szkice autorstwa badaczy z różnych ośrodków akademickich na temat zapomnianego dziś poety i tłumacza Zygmunta Ławrynowicza (1925–1987). Oprócz trzydziestu na ogół analitycznych tekstów książka zawiera nieautoryzowaną rozmowę z poetą, wiersz

Kazimierza Brakonieckiego oraz indeks nazwisk. Całość wzbogacają rozproszone w różnych miejscach publikacji fotografie dokumentujące życie i twórczość autora *Epitafium jesieni*.

Literacki dorobek Ławrynowicza tworzą rozmaite „konstelacje smutku”. Jak mówi Katarzyna Niesporek: „pisał teksty smutne, pełne wyrzutów i żalu, wiersze bliskie rozpacz. Mimo że żył w wielkim mieście, był pustelnikiem. Spośród wielu ludzi, którzy obok niego przechodzili, niewielu wybrał na przyjaciół i powierników”. Dotkliwości smutku i samotności w jego życiu łagodziła przed wszystkim natura. „Niech tam inni / kochają / pyskate maszyny – / ja wolę ptaka / który mi śpiewa / w zagłębiu dłoni!” – przekonywał poeta w wiersz *Wybór*. Autor *Syna marnotrawnego* szukał również oparcia w wierze. Dlatego Janusz Pasterski nazywa Ławrynowicza „poetą rozpoznania egzystencjalnych, poszukiwaczem trwałych wartości, obrońcą moralnego porządku, a także uważnym obserwatorem współczesności”.

Uznawany przez niektórych za „angry mana” poeta niezwykle krytycznie oceniał ówczesną cywilizację, potępiając wszechobecny konsumpcjonizm. Autor *Notatek gniewnych z Londynu* publikowanych w krajowym wydawnictwie niechętnie i nieufnie odnosił się również do emigracji polskiej o rodowodzie wojennym, szczególnie środowiska londyńskiego. Chociaż widział w Polsce sporo „draństwa małego i dużego”, to drżał „na myśl, co by tam było, gdyby ta łobuzeria Londyniszcza dorwała się do władzy. Los ich tutaj zagnał, ale nie nauczyli się demokracji i już nie uczą. Zostawia tu swoje kości i kronikę zapisaną podłymi uczynkami małych łapserdaków, którzy ponoć walczyli o Polskę, a w gruncie rzeczy przejadali państwowe pieniądze. Lub szkalowali własny kraj za obce pieniądze”. Na marginesie lektury tych fragmentów wypowiedzi nasuwa się pytanie o ich wydźwięk w Polsce oraz ewentualne wykorzystanie w celach propagandowych przez krajowych ideologów, dziennikarzy i publicystów.

Oprócz powyższych zarzutów przeciwko emigracyjnym władzom Ławrynowicz – jak zauważa Ewa Bartos – negatywnie oceniał postawy emigracyjnych społeczności oraz współczesne zjawiska w świecie. Przeciwwstawiał się „nadmiernej i szybko postępującej asymilacji Polaków za granicą, nadmiernemu rozwojowi miast, popkultury i zanikowi klasycznie rozumianej kultury, opartej na wiedzy filozoficznej i literackiej”. Drogą do samorozwoju emigracji, i ludzkości w ogóle, zdaniem Ławrynowicza powinna być poezja.

Powyższe zagadnienia i problemy nie wyczerpują bogactwa kontekstowego omawianej książki. Należy podkreślić, że jej zaletą jest także niepomnikowe ujęcie sylwetki twórczej poety. W tym badawczym wielogłosie nie brakuje konstatacji wskazujących na nierówność wierszy Ławrynowicza, które są „częstokroć wstrząsające w swej bezlitosnej prostocie i precyzji miniatury, kiedy indziej ocierają się o banał lub pretensjonalność i nadmierny, chyba niepotrzebny, ekshibicjonizm” (Justyna Chłap-Nowakowa, s. 205).

Strącony z rodzinnego gniazda... przywraca pamięć o emigracyjnym twórcy, interesująco pokazując zarówno typowe, jak i nietypowe aspekty jego życia i twórczości na obczyźnie. To starannie zredagowany (zabrakło tylko wyróżnienia kręgów tematycznych artykułów) zbiór pogłębionych wypowiedzi, tworzących bardzo rzetelny materiał na przyszłą monografię dorobku Zygmunta Ławrynowicza.

Marcin Lutomiński

Strącony z rodzinnego gniazda wprost w kpiel epoki.

Twórczość Zygmunta Ławrynowicza. Studia i szkice, red. Alicja

JAKUBOWSKA-OŻÓG, Jan WOLSKI, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego,

Rzeszów 2017, seria: Biblioteka „Frazy”.

Szumowski:
Nowa ewaluacja

Kozłowski:
Europejskie peer review

Czekalski:
O nadawaniu stopni

FORUM AKADEMICKIE

10

Październik 2017

18,99 zł (VAT 5%)

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

NARODOWY
KONGRES
NAUKI

KIDN⁺ KONSTYTUCJA
DLA NAUKI

USTAWA 2.0

Reformalna niż Wszystkie!

Str. 12-17, 21-33

Karwowski:
Polski Atlas Etnograficzny

Skwarzec:
Panna Skłodowska

Przeniosło:
Władze akademickie II RP

